

Prof. Milan Bláha – 85. narozeniny

Napsat laudatio na prof. Milana Bláhu je pro mne obrovskou ctí a přistupuji k tomuto úkolu s velkou pokorou. Celkem 60 let profese úspěšného lékaře lze těžko shrnout do několika řádků. Dovoluji mi tento životopisný text také okouřenit o moje osobní postřehy.

S panem profesorem jsem se poprvé seznámil v roce 1995, kdy jsem jako absolventka lékařské fakulty nastoupila na tehdejší II. interní kliniku na Pospíšilově třídě v Hradci Králové. Prof. Bláha se zde významně podílel na léčbě hematologických onkologických pacientů. V roce 2008 jsem nastoupila na separátorové centrum na Oddělení klinické hematologie, které vedl prof. Bláha. Čekala mně nelehká úloha, a to převzít vedení separátorového centra od jeho zakladatele.

Prof. MUDr. Milan Bláha, CSc., se narodil 24. června 1938 v Brně. Gymnázium absolvoval v Boskovicích a následně studoval Vojenskou lékařskou akademii (VLA) v Hradci Králové. Po ukončení lékařské fakulty absolvoval 2leté postgraduální školení ve Vojenské nemocnici Jaroměř (1962–1964) a poté tamtéž nastoupil jako lékař vojenského útvaru (1964–1968). Dne 1. září 1968 nastoupil na interní oddělení Vojenské nemocnice Jaroměř, ale o 2 týdny později tuto nemocnici převzala tehdejší Sovětská armáda. Byl proto převelen na 1. interní oddělení Ústřední vojenské nemocnice Praha, kde pracoval do roku 1970. Věnoval se kardiologii a z tohoto oboru absolvoval 1. i 2. atestaci. Když se mu naskytla příležitost, vrátil se do Hradce Králové na VLA. Začal se věnovat novému oboru, a to hematologii.

Výsledky léčby hematologických nádorových onemocnění a útlumů krvetvorby byly v té době neuspokojivé. V 70. letech 20. století se ve světě rozvíjela metodika transplantací kostní dřeně. Prof. Bláha stál u zrodu transplan-

tací kostní dřeně v České republice. Intenzivně se zajímal o postupy odběru a zpracování kostní dřeně a později i odběru periferních krvetvorných buněk.

V roce 1977 se velkou měrou podílel na provedení první alogenní transplantace v České republice, která proběhla v Hradci Králové. V roce 1990 se stal jedním z prvních členů Evropské společnosti pro transplantaci kostní dřeně (EBMT). Od roku 1993 zahájil pravidelný program autologních transplantací v Hradci Králové.

Nezbytným předpokladem pro úspěšné provedení transplantace kostní dřeně byl rozvoj podpůrné péče. V té době většina hematologických pacientů umírala na infekční komplikace nebo krvácení. Tímto směrem se proto rozvíjely i aktivity profesora Bláhy. Připravil a zavedl metodu reverzní izolace (ostrovy života – Life Islands). Posléze byl navržen a vybudován československý prototyp „Ostrova života“. Hradec Králové se stal centrem péče pro pacienty s útlumem krvetvorby z celého tehdejšího Československa.

Když se v zahraniční literatuře začaly objevovat první zprávy o použití trombocytárních koncentrátů, byl prof. Bláha v roce 1976 u zrodu separátorového centra na tehdejší II. interní klinice v Hradci Králové. Separátory a separátorové techniky se staly jeho vášní. Postupně se separátorové centrum v Hradci Králové stalo jedním z největších center v Československu, později v České republice. Prof. Bláha byl školitelem mnohých lékařů z jiných center. V roce 1997 bylo separátorové centrum přesunuto do nového pavilonu prof. Bašteckého, kde sídlí dodnes, nyní jako součást IV. interní hematologické kliniky.

Prof. Bláha postupně zaváděl nové afeoretické metody. Díky němu se odběr krvetvorných buněk z periferní krve stal

rutinní záležitostí. Nesmíme zapomenout ani na rozvoj a zdokonalení dalších léčebných extrakorporálních výkonů, zejména metody imunoadsorpce.

Díky jeho úsilí byla zahájena léčba pacientů s těžkou formou familiární hypercholesterolemie (FH), a to metodou selektivního vychytávání LDL cholesterolu nebo kaskádové filtrace. Prof. Bláha neváhal hledat inspiraci v zahraničních centrech, zejména v Německu, a následně tyto metody zavést i u nás. Separátorové centrum je dosud největším střediskem pro léčbu pacientů s FH v České republice. Díky této metodě lze významně zpomalit progresi časně arteriosklerózy u těchto rizikových pacientů, a naše pacientka s FH dokonce mohla porodit dvě děti.

Výčet metod zavedených prof. Bláhou by byl velmi rozsáhlý. Nechci zapomenout na rozvoj metody kaskádové filtrace – reoferézy u pacientů se suchou formou makulární degenerace sítnice a při léčbě náhlé ztráty sluchu. Soubor pacientů léčených touto metodou na našem pracovišti je největší v České republice.

Prof. Bláha neustále hledal a hledá nové originální postupy a jeho účast v mnohých grantových projektech je stěžejní. Stačí si otevřít databázi publikační činnosti a zjistíte, jak aktivní pan profesor Bláha byl a stále je.

Významně se podílel i na výuce na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy

v Hradci Králové. Mnoho let jste ho mohli vídat, jak trpělivě a zaníceně zasvěcuje studenty medicíny do tajů lékařské vědy.

Pro mne byl vždy trpělivým učitelem, který mě postupně zasvětil do všech afe-retických metod, vedl moje publikační začátky a nadále zůstává mým rádcem.

Jsem ráda, že jsem po jeho boku mohla pracovat a rozvíjet se.

Milý Milane, ad multos annos!

*MUDr. Miriam Lánská, Ph.D.
IV. interní hematologická klinika
FN a LF Hradec Králové
e-mail: miriam.lanska@fnhk.cz*